

"לְבַנְיִנָּה שֶׁל תּוֹרָה" – חֶלֶק קַנְ"ז

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי רה"י הרב ברוך וידר שליט"א

עבודת השובבי"ם

מעלת ימי השובבי"ם

האר"י הקדוש והשל"ה הקדוש ועוד גדולי ישראל רבים הודיעונו שישנם ארבעים ושניים ימים קדושים המסוגלים לתשובה, להתקרבות לקב"ה ולהתחברות אל הנשמה שלנו. ימים שהקב"ה פותח בהם שערים חדשים בכל שנה ושנה כדי להתקרב אליו. בדורנו כל כך קשה להרגיש איזושהי הרגשה. דור שבו החומריות כ"כ גדולה וחזקה, כפי שנרמז בדברי חז"ל³ על הפסוק "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמֹר"⁴, והסביר הרב זצ"ל במאמרו המספד בירושלים⁵ ובעוד מקומות שהכוונה היא שבדור זה הנטיה לחומריות הן במישור הלאומי והן במישור הפרטי תהיה גדולה מאד. בכל זאת יש ימים בהם יש יותר אורות, יותר אפשרות להתקרב אל האמת ואל הנשמה שלנו. הימים האלו הם מעין יום כיפור ארוך בן ארבעים ושניים ימים, אבל מתוך נחת, בלי לצום. זהו זמן של פתיחת שערי שמים.

דורנו דור גדול הוא, דור שיש בו גילויים חדשים רבים בתחומי המדע, האלקטרוניקה, המחשוב והרפואה, ובעיקר בתחומים הרוחניים. בעצם ניתן לומר שהדברים הם הפוכים, בגלל הגילויים החדשים שיש בתחומי הנשמה, לכן יש גם גילויים חדשים בתחום הגוף. הדברים נכונים בעם ישראל בפרט ובעולם בכלל. העולם הולך ומיתקן, הולך וצומח לקראת תיקונו.

כך מובא בדף היומי שעם ישראל למד אתמול: "כל מה שברא הקב"ה לכבודו בראו שנאמר פל פָּעַל ה' לְמַעַנְהוּ"².

עיקר הגילויים בדורנו דור אתחלתא דגאולה, הוא גילוי פנימיות התורה, כך כתוב במקומות רבים בזוהר הקדוש ובדברי הגאון מוילנא ועוד. דוגמא לכך: בשנים האחרונות התפשטה בעם ישראל תפילה גדולה ונוראה, תפילת 'אנא בכוח' המבוססת על שם בן מ"ב אותיות, שהפכה ע"י שיר המושר בפי העם לנחלת הכלל. גם בבית המדרש פנימה נתחבר לאחרונה ספר שלם העוסק בתפילה הגדולה הזאת שיש בה שם בן ארבעים ושתיים אותיות.

³ סנהדרין צח.

⁴ זכריה ט ט

⁵ מאמרי הראיה עמ' 94

¹ משלי טז ד

² יומא לח.

שובו בנים שובבים

האמת שאפשר לעבור ליד המושג הזה בלי להתעורר באופן מיוחד, אבל ב"ה הדור הנפלא הזה שלנו הוא בעל אפשרויות ודרכים שונות שהקב"ה פותח לנו ע"י גדולי ישראל. למשל ראיתי שבישיבה התעורר מישהו ותלה מודעה על חוברת של יראת שמים טהורה העוסקת בנושא השובבי"ם, ובודאי מתוך כך יש שירכשו את החוברת ויעסקו בה והנשמה שלהם תשמע יותר את קול ה' הקורא.

כפי שהזכרנו בתחילת דברינו, צריך אמונה גדולה כדי להאמין שיש אורות גדולים ולא סתם הדברים הולכים ומתגלים בעולם, כי "זה לעומת זה עשה האלוקים"¹¹ וממש באותה מידה של גילוי האורות מתפשטים הכוחות ההפוכים, כוחות הטומאה, שעניינם השגת התאוה ההפוכה בדיוק, והם לוחמים בכל אחד ואחד מאיתנו כדי להפיל אותנו ממדרגת הקדושה האפשרית. זה לעומת זה ישנם גילויים וישנם נסיונות. לפיכך ראשית העבודה צריכה להיות בתחום האמונה.

בן יחיד

ראשית עלינו להאמין שלקב"ה אכפת מכל אחד ואחד מאיתנו כמו בן יחיד, וזה עצמו דבר המצריך עבודה רבה. אם יש להורים בן יחיד, כמה אנרגיה הם משקיעים בבן היחיד הזה וכמה חשוב להם כל פרט ופרט מחייו. גם הורים שיש להם יותר ילדים, אם הם הורים טובים הרי שמכל ילד אכפת להם כמו בן יחיד והם שמים לב לכל ענייניו. כאשר רבש"ע אמר בתורה "בְּנִיִּם

במעמד הר סיני שמעו בני ישראל את קול ה' מדבר, אך גם לאחר מכן קול ה' נשמע בעולם ואף שאוזנינו אינן שומעות את קולו הרי הנשמה שומעת. כך אמרו חז"ל בפרקי אבות: "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה"⁶, הקול הזה נשמע בעולם והנשמה שומעת אותו. יותר מכך, זועק הנביא ירמיהו "שׁוּבוּ בְּנֵי שׁוּבְבֵיִם" ⁷ ומובא בזוהר הקדוש⁸ ובעוד ספרים שבכל יום ויום כרוז נשמע בעולם ואומר שובו בנים שובבים, הנשמה שומעת את הכרוזים אבל הקושי הוא להעביר זאת גם אל הגוף.

ימים אלו שמתחילת פרשת שמות ועד פרשת משפטים, מתחילת יציאת מצרים ועד מתן תורה (והשנה שהיא שנה מעוברת נוספו גם תרומה תצווה) נקראים ימי השובבי"ם, ובפרט בימים הללו הקול הזה של שובו בנים שובבים נשמע יותר. בימים אלו יכול האדם לעבור תהליך של יציאה מן המיצרים הפרטיים שלו, אל מתן תורה. בלשונו של הרב זצ"ל באורות התשובה⁹ אדם יכול לצאת מן "העבדות החטאית" שבה הוא נתון אל "החרות הקדושה". לצאת מלהיות עבד למְצָרִים הפרטיים שלו, אל מתן תורה שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.¹⁰

⁶ אבות ו ב

⁷ ירמיה ג יד, ג כב

⁸ פרשת נשא קכו.

⁹ תחילת פרק ג

¹⁰ ע"פ אבות ו ב

¹¹ קהלת ז יד

שעה קרא הקב"ה למלאכי השרת ואמר להם "בואו וראו בריה שבראתי בעולמי". הקב"ה מתפאר בשאול המלך.

קול תורה וקול תפילה

מתוך ההבנה הזו אפשר לבוא לסגולת הימים הללו, להתחזק ולהתחבר אל הנשמה שלנו. הדרך היא פשוטה מאד. ישנם שני כוחות קדושים שיש לנו שהם עניינה של הישיבה, שני הקולות – קול התורה וקול התפילה. זו עבודה גדולה להאמין שקול ה' קורא לנו מתוך התפילה שלנו, וקול ה' קורא לנו מתוך התורה שאנו לומדים. יש כל כך הרבה קולות וכוחות המרחיקים אותנו מהקב"ה ומנסים למנוע מאיתנו להגיע לנשמה שלנו, הם קיבלו לכך מנדט מרבש"ע וזהו תפקידם בעולם, אך עלינו לאחוז בעץ החיים, "עץ חיים היא למחזיקים בה" ¹⁸, להתחזק בעמל התורה ובהתמדת הלימוד. מה טוב אם כל חברותא תקדיש זמן לחשוב איך לחזק זה את זה בהתמדה, בעמל, בהגעה בזמן לסדר וכיצד להוסיף ברציפות הלימוד.

בעניין זה ראיתי דבר נפלא. רציפות מלשון רצפה, ¹⁹ כמו רצפת אש, לימוד ברציפות מקרב את האדם לאש התורה, כמו שמבאר החזון איש על מעלת רציפות הלימוד.

כך צריכים אנו להתאמץ גם בתפילה ולהתחבר אל נשמת התפילה, אל כוונת המילים. כאשר אנו מתפללים נאמין שבעצם אנו מדברים עם הקב"ה והקב"ה מקשיב

אתם לה' א-להיכם" ¹² פירוש הדבר הוא שרבש"ע מתעסק עם כל אחד ואחד כבן יחיד.

רבי צדוק אומר ¹³ שאדם מישראל צריך להאמין בעצמו ולהאמין שיש לה' יתברך עסק עמו. דברים אלו צריכים עבודה פנימית גדולה של כל אחד ואחד מאיתנו להאמין שרבש"ע נמצא איתו בכל דבר, מודד אותו וחפץ בהצלחתו, ועוזר למי שמנסה להתקדם כאב המלווה את בנו יחידו.

אנו צריכים אמונה גדולה כדי להקשיב ולשמוע את קול ה' הקורא לכל אחד מאיתנו, ולדעת שכל פעולה שבה אדם מישראל מתחזק ומתקרב יותר אל הקדושה, אביו שבשמים מתפאר בבנו, "עבדי אָפָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר". ¹⁴ עוד יותר מובא בספרים שהקב"ה קורא לפמליא שלו ואומר תסתכלו, תראו את הבחור הזה שם, ראו איך הוא מתרומם ועומד בנסיונות שאני מעמיד בפניו, שהרי הקב"ה הוא עצמו המנסה את האדם.

כך אמרו חז"ל על שאול המלך היוצא למלחמה ויודע שהוא ובניו יפלו בקרב, שמואל הנביא אמר לו "ומָחַר אֶתָּה וּבְנֵיךָ עִמִּי" ¹⁵ ופרשו חז"ל ¹⁶ עמי במחיצתי, והוא בכל זאת יוצא למלחמה משום כבודם של ישראל. מובא על כך במדרש ¹⁷ שבאותה

¹² דברים יד א

¹³ צדקת הצדיק קנד

¹⁴ ישעיה מט ג

¹⁵ שמואל א כח יט

¹⁶ ברכות יב: ערובין נג:

¹⁷ ויקרא רבה כו ז

¹⁸ משלי ג יח

¹⁹ פירוש: גחלת (רש"י ישעיה ו ו)

לנו, יש לו עסק איתנו כמו שאמר רבי צדוק,
והוא משוחח עם נשמתנו.

אנו בישיבה נשתדל גם מהבחינה
הציבורית לעזור ולתת לכל אחד ואחד
מאיתנו אפשרויות גדולות יותר להתחבר אל
הנשמה שלנו כדי להגיע למצב של קרבת
ה', של לימוד תורה ברצף בלי מפריעים.
לשם כך בע"ה בקרוב יוצבו
בכניסה לבית המדרש תאים
אישיים שהישיבה החליטה להשקיע
בהם ובהם ניתן יהיה לאחסן את המכשירים
הסלולריים למיניהם בזמן הלימוד והתפילה
כדי לאפשר לכל אחד ואחד
מאיתנו להגיע באמת למה
שהוא רוצה, ללימוד רציף, לרציפות
של רצפת אש, אש של תורה.

